

aproximacions

des-pavimentar

núm.2

P.4
05 AM arquitectura
Naturalment

P.6
Albert Carcereny
CMAC Arquitectes
Concurs plaça dels
Països Catalans

P.8
Amaya Martínez
Marcos
Sous Les Pavés, Les
Traces Vertes De La
Muraille

P.10
Anna & Eugeni Bach
Superposar

P.12
Arquitectura – G
Bajo Los Adoquines,
El Albero

P.14
El Globus Vermell
Eixample – Retícula
Verda

P.16
Cordova – Canillas

P.18
Harquitectes
Despaviment—Mar

P.20
MAIO
ИИ Sociedad Anónima

P.22
taller 9s Arquitectes
estratègia
d'enverdiment
de l'eixample

P.24
udeu arquitectura
Depave

P.26
Undo
Historias del
Antropoceno
la burbuja ibérica

P.28
VORA Arquitectura
“arqueologia del
futur”

Naturalment

**100
Aban-
doned
Houses.**

**Brush Park,
Detroit.
By Kevin
Bauman.**

És aquest el model Barcelona?

**Com ha de ser l'espai públic
avui emmarcat en un model
de democràcia participativa
a què estem abocats?**

Concurs plaça dels Països Catalans

La plaça dels Països Catalans ha esdevingut un referent del model Barcelona; obra mestra de l'espai públic per al col·lectiu professional alhora que antítesi de plaça per a l'imaginari ciutadà.

El seu estat de degradació actual posa de manifest un model esgotat, sovint convertit únicament en eslògan publicitari, però també suposa una oportunitat per estimular la reflexió, revitalitzar el debat sobre el model de ciutat i polsar el grau de compromís dels actors implicats.

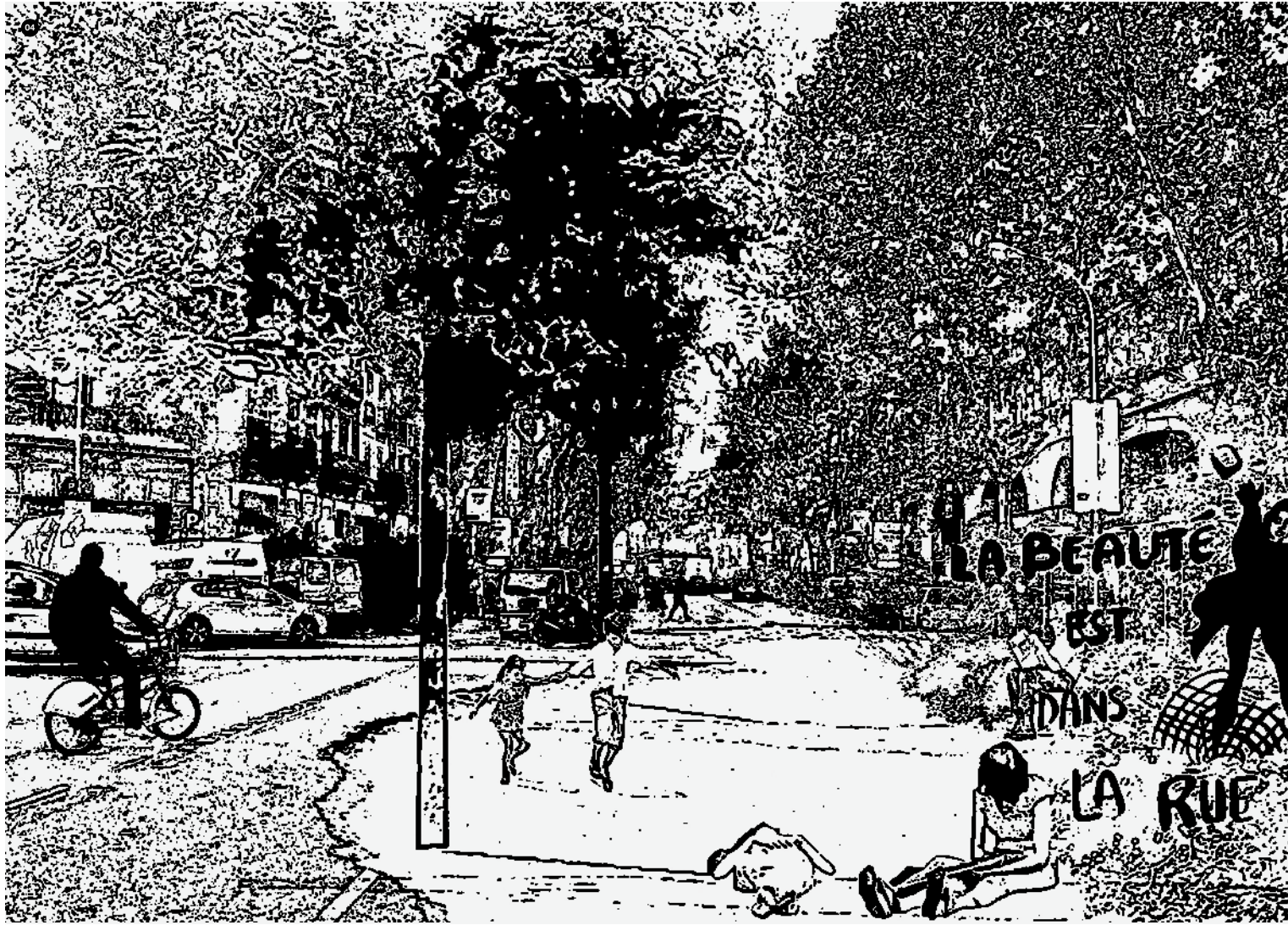
La proposta d'un concurs per la reforma de la plaça dels Països Catalans pretén assolir una mirada actualitzada a la idea d'espai públic; de les estratègies que cal utilitzar (ruïna, reconstrucció, contenció, tabula rasa, etc.), dels possibles actors que hi participen (administració, professionals, operadors, ciutadans, etc.) i dels nous paradigmes que cal considerar (xarxes socials, metabolisme urbà, agricultura urbana, etc.). No obstant això, el concurs també aspira a explorar-ne una revisió de les bases, tot reclamant una nova manera d'enfocar-les.

La situació actual no és prou impediment per avançar; ben al contrari, és el millor moment per fer-ho.

‘Bajo los adoquines, la huella verde de la muralla’, pretende recuperar la memoria de las murallas que rodearon a la ciudad de Barcelona hasta 1854, fecha en que comenzaron a ser derrocadas. Las murallas dejaron su huella en una estructura reconocible en la morfología de la ciudad, el encuentro entre Ciutat Vella con la trama hipodámica de El Ensanche de Cerdá de 1860.

① Plano de la ciudad de Barcelona. P. Lartigue Ing., 1806.
② Vista aérea de Barcelona antes del derribo de las murallas, 1857.
③ Imágen aérea del cinturón verde de 262.000 m².

Se plantea la transformación de los actuales viales en un gran cinturón verde en torno al centro histórico, en lo que serían los vestigios de la ciudad amurallada del Siglo XIX. El gran parque anular se resuelve con calles pacificadas al tráfico rodado y un gran parque lineal donde poder pasear, jugar, leer, descansar o correr, aportándose al vecindario tanto del centro histórico como del ensanche. El lugar ocupado por los baluartes, y coincidiendo con algunas plazas existentes como Universitat, Catalunya o Urquinaona, son tratados como nodos de expansión del parque, que cuenta con una superficie de 262.000 m². Con la propuesta se hace referencia al emblema de Mayo del 68 ‘sous les pavès, la plage’ para reivindicar una ciudad más verde, pero sobre todo más humana.

④ Derribo en 1857 del Baluarte de la Calle Tallers, actualmente Plaça Universitat.
⑤ La Ronda Sant Pau tras la intervenció.
⑥ Imagen de la Ronda Sant Pau hacia el Mercat de Sant Antoni, 2012.

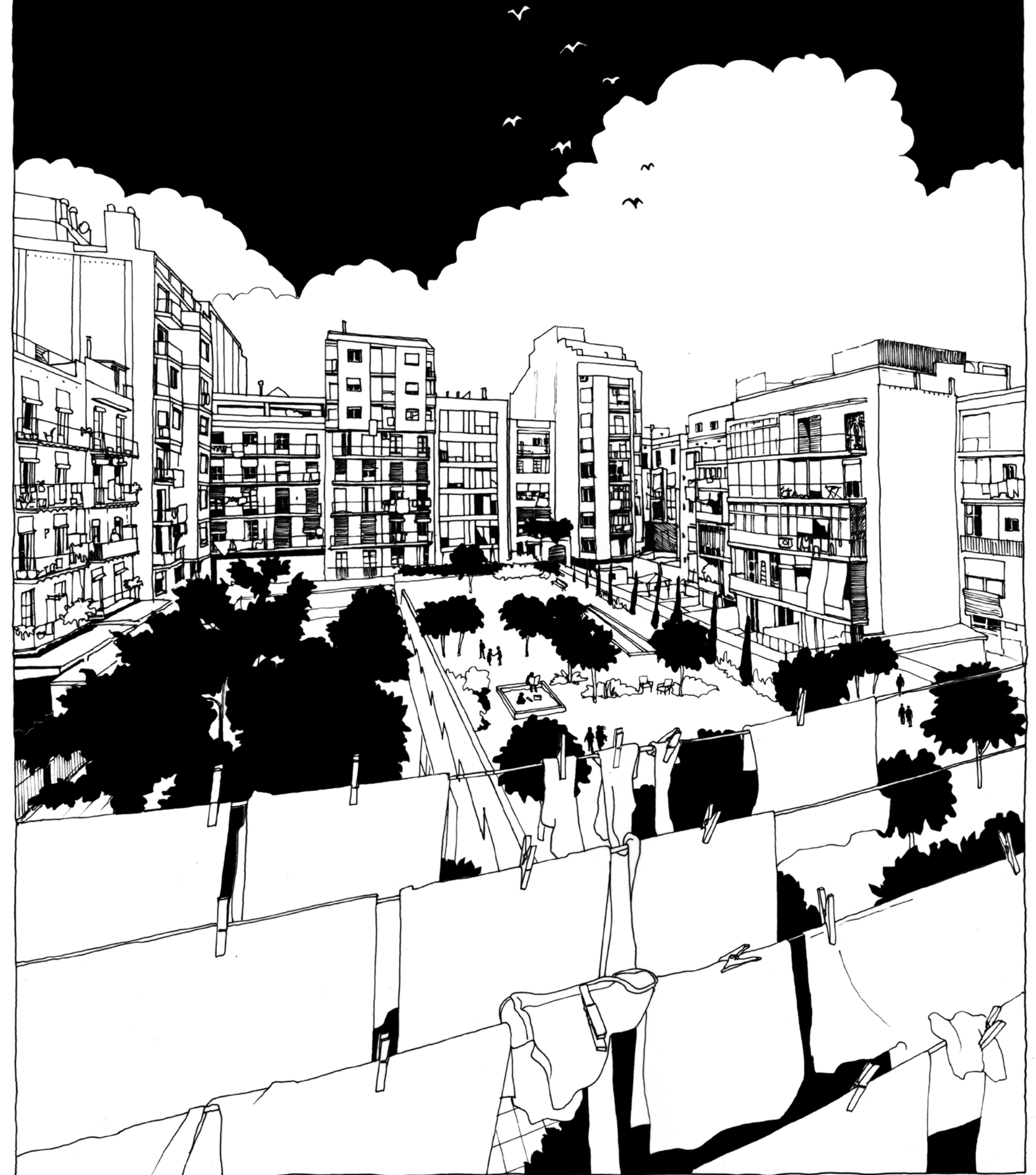
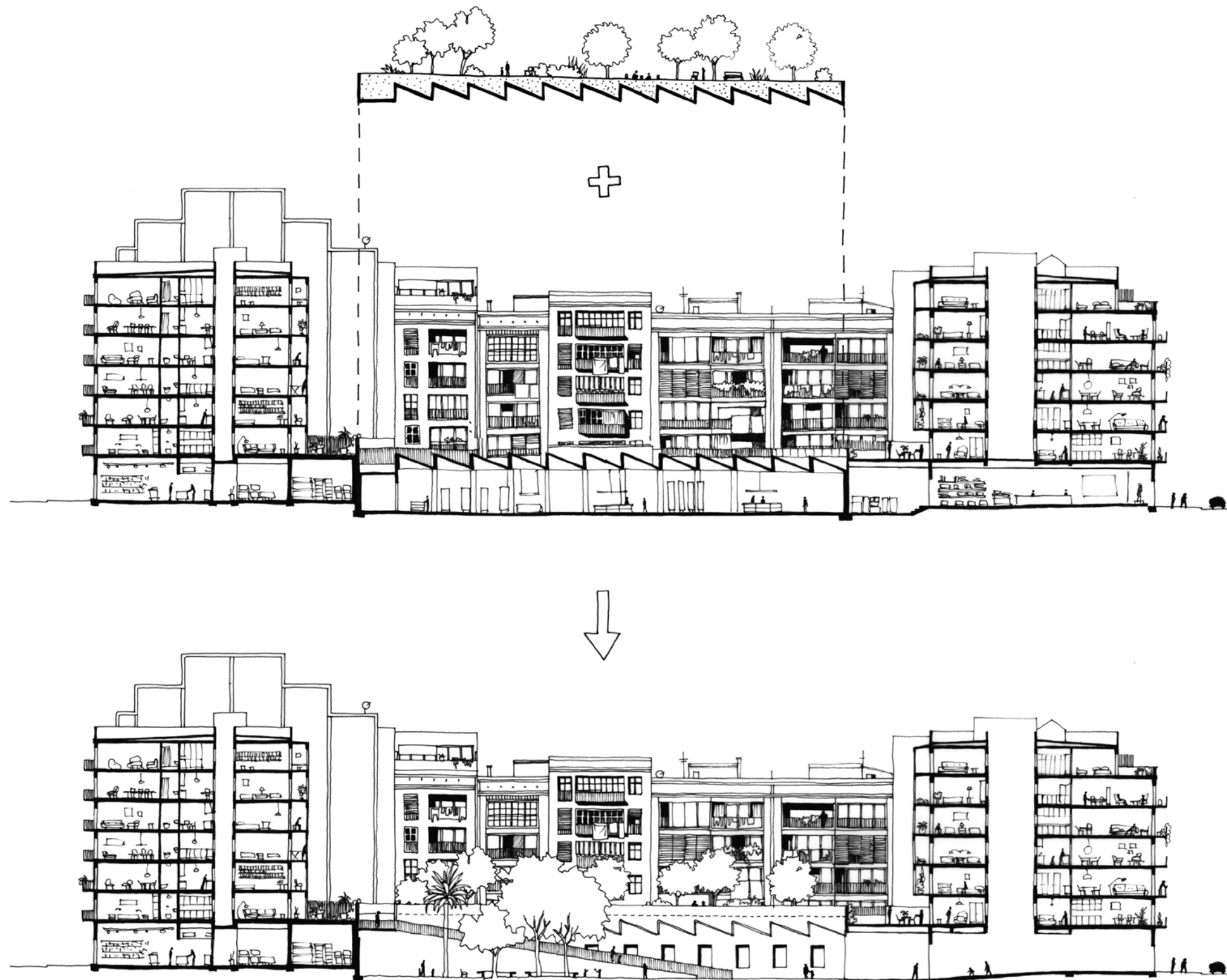
Superposar

1.- Barcelona ha recuperat més de 40 patis d'illa de l'Eixample en els últims 25 anys, però en l'actualitat és difícil trobar interiors d'illa que no estiguin ocupats i amb activitat.

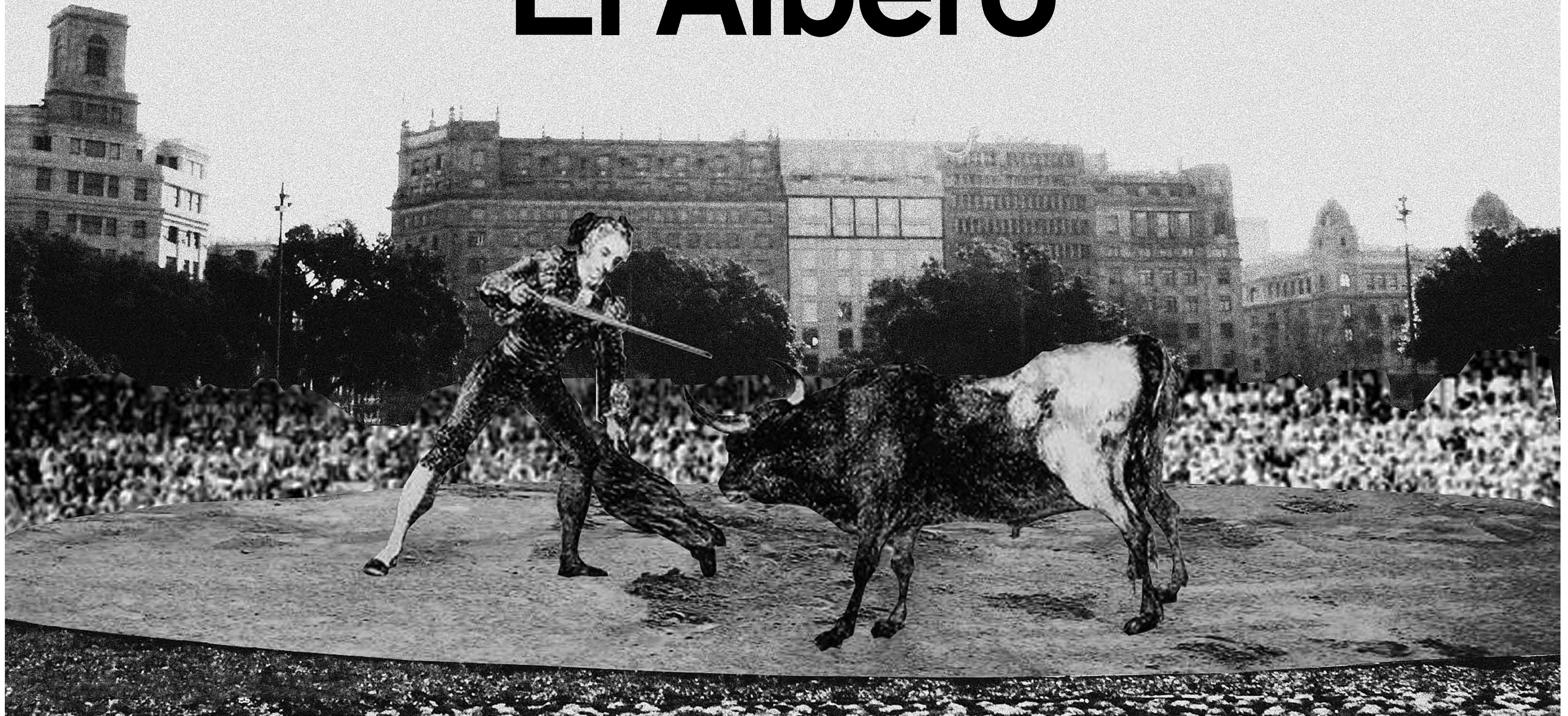
2.- En aquesta situació, l'elevat preu del sòl, la dificultat de posar d'acord diferents propietats, i l'alt cost que suposa la indemnització per al tancament d'aquestes activitats dificulten la recuperació de més espai públic per als ciutadans.

3.- Proposem mantenir les edificacions, propietats i activitats existents en aquests patis arribant a un acord econòmic per a la cessió de les seves cobertes, afegint una nova "capa" de jardí sobre les edificacions existents.

4.- Aconseguint una multiplicitat d'usos públics i privats sense necessitat de compra ni enderroc.

Bajo Los Adoquines, El Albero

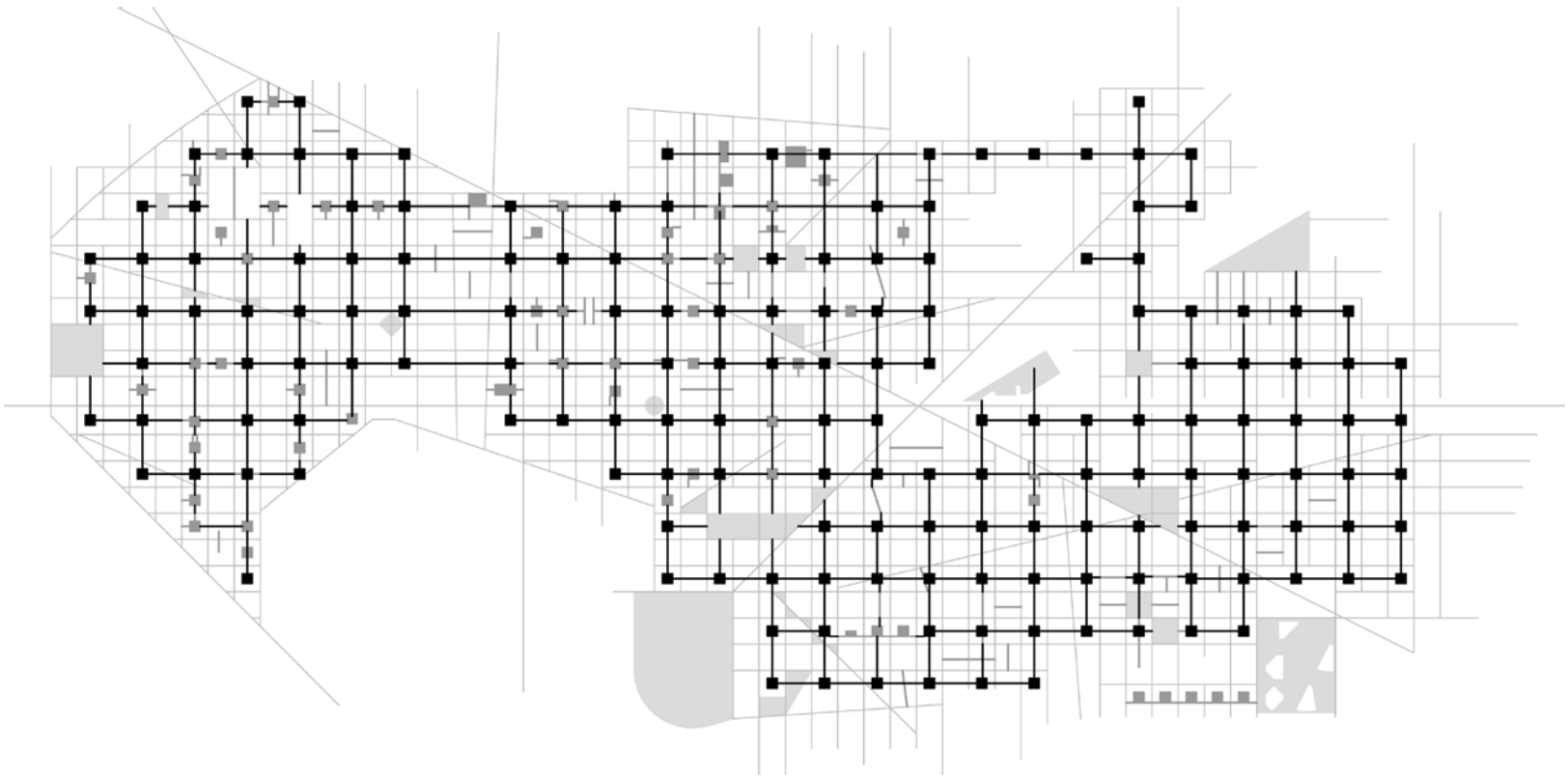

Eixample. Retícula Verda

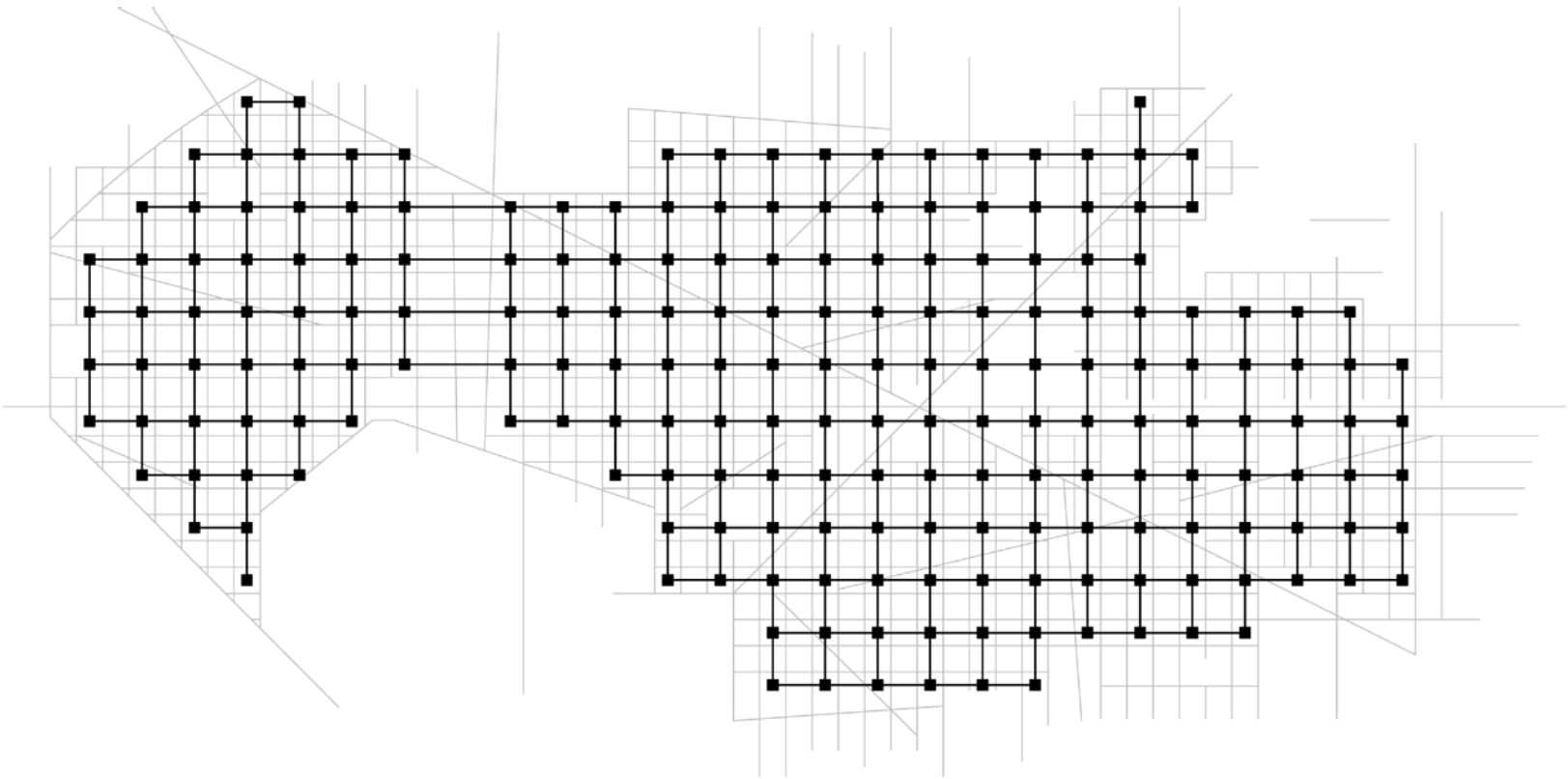
EIXAMPLE ACTUAL – Retícula de carrers. Avingudes en diagonal. Passatges. 50 jardins interiors d'illa existents. 10 jardins interiors d'illa previstos.

Gairebé tots els interiors d'illa estant connectats als carrers mitjançant passatges però **DESCONNECTATS ENTRE ELLS**.

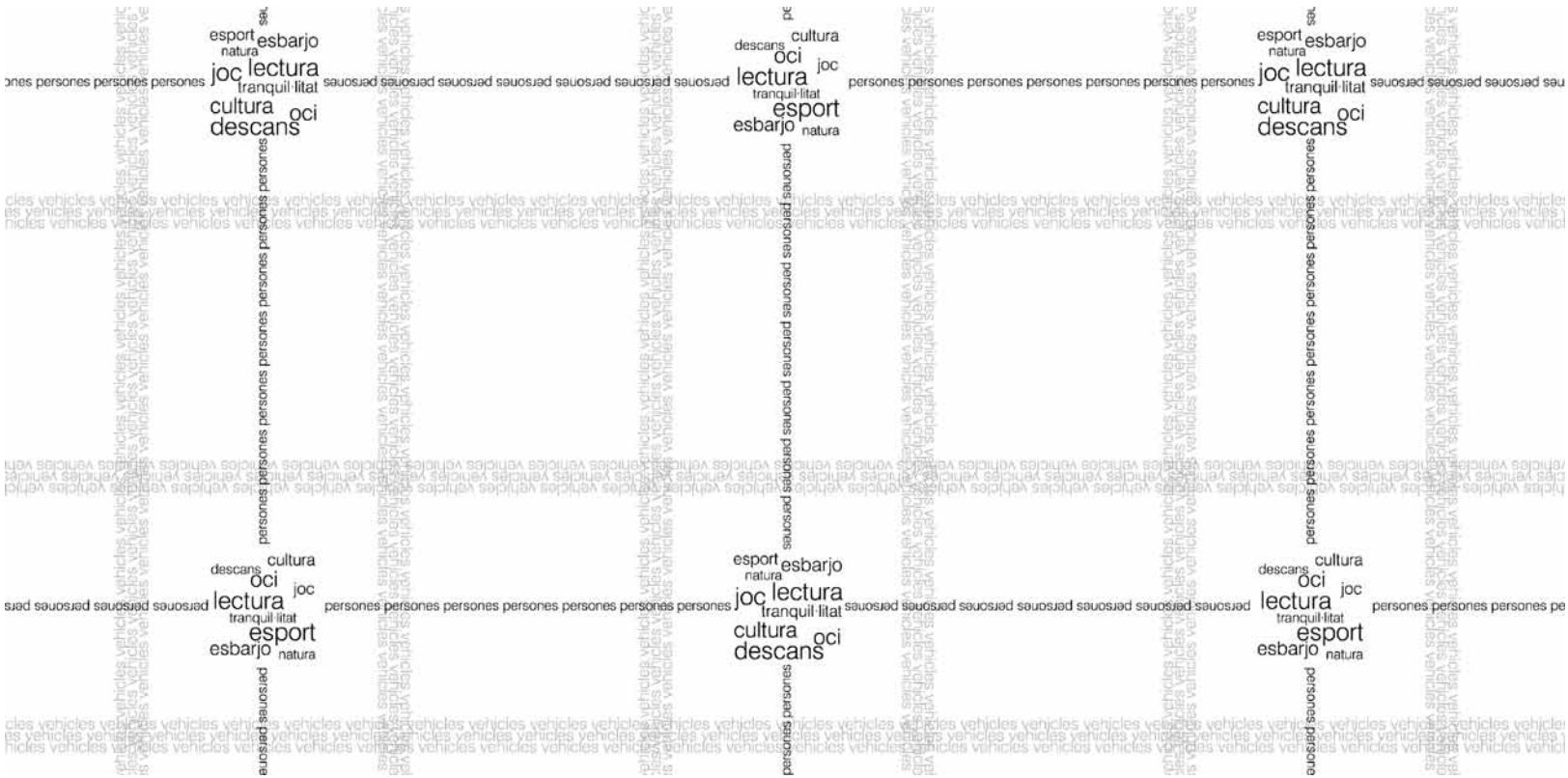
APLICACIÓ PROPOSTA ABSTRACTA A EIXAMPLE ACTUAL – Retícula de carrers. Avingudes en diagonal. Passatges. 220 jardins interiors d'illa.

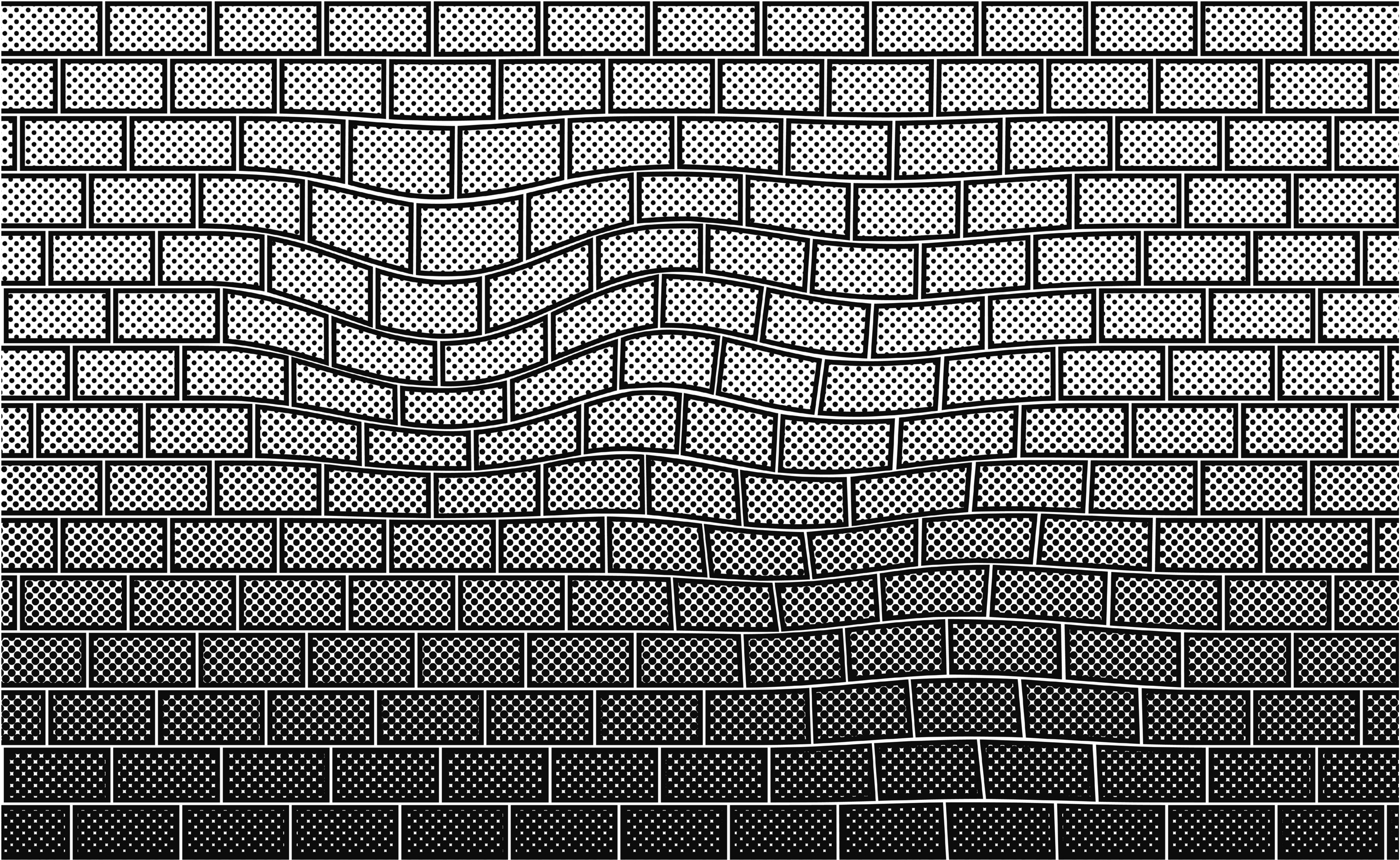
Xarxa de passatges existents i nous, la qual **CONNECTA** interiors d'illa existents i nous

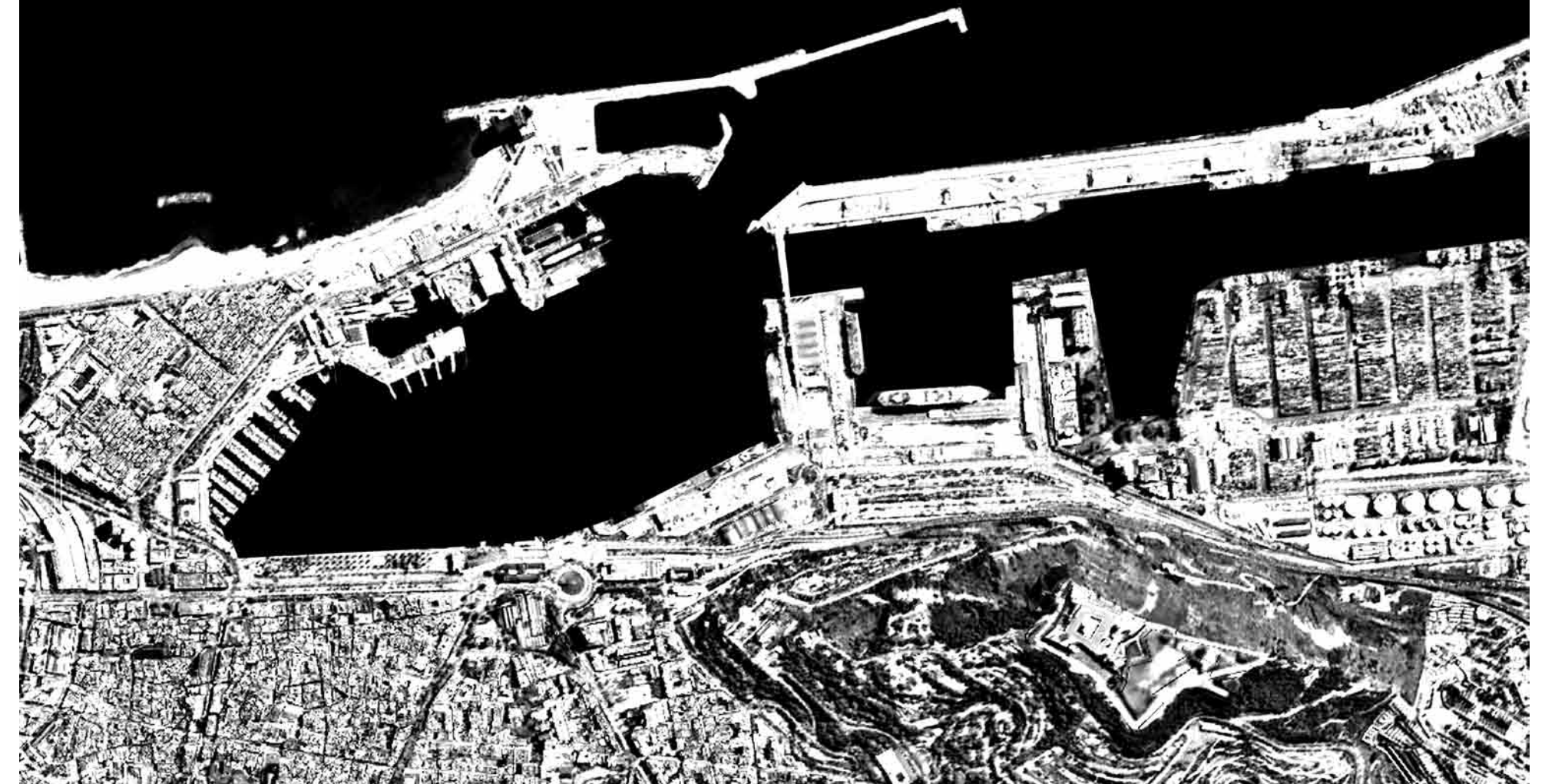

PROPOSTA ABSTRACTA – Retícula de carrers. Avingudes en diagonal. Passatges. 200 jardins interiors d'illa.

Retícula de passatges per a vianants que **CONNECTA TOTS ELS INTERIORS D'ILLA ENTRE ELLS**.

Náñez y Nuvarro es una empresa deconstructora vinculada intelectual y económicamente a su filial MAIO S.L. Los servicios que ofrece se acotan al parque de vivienda existente y disponible en Núñez y Navarro S.A (puede consultar su web en www.nyn.es).

Si usted es un inquilino o propietario de un inmueble Núñez y Navarro, nuestra empresa le permitirá aprovechar las ventajas que supone despavimentar y eliminar las zonas de las viviendas dedicadas a circulaciones y pasillos en los que el ancho normativo ha sido escatimado y llevado a su límite legal mínimo.

En su lugar, **Náñez y Nuvarro** le propone la

creación de patios verticales que favorezcan la ventilación y permitan una mayor entrada de luz y, además, totalmente personalizables con las plantas y objetos que a usted más le gusten.

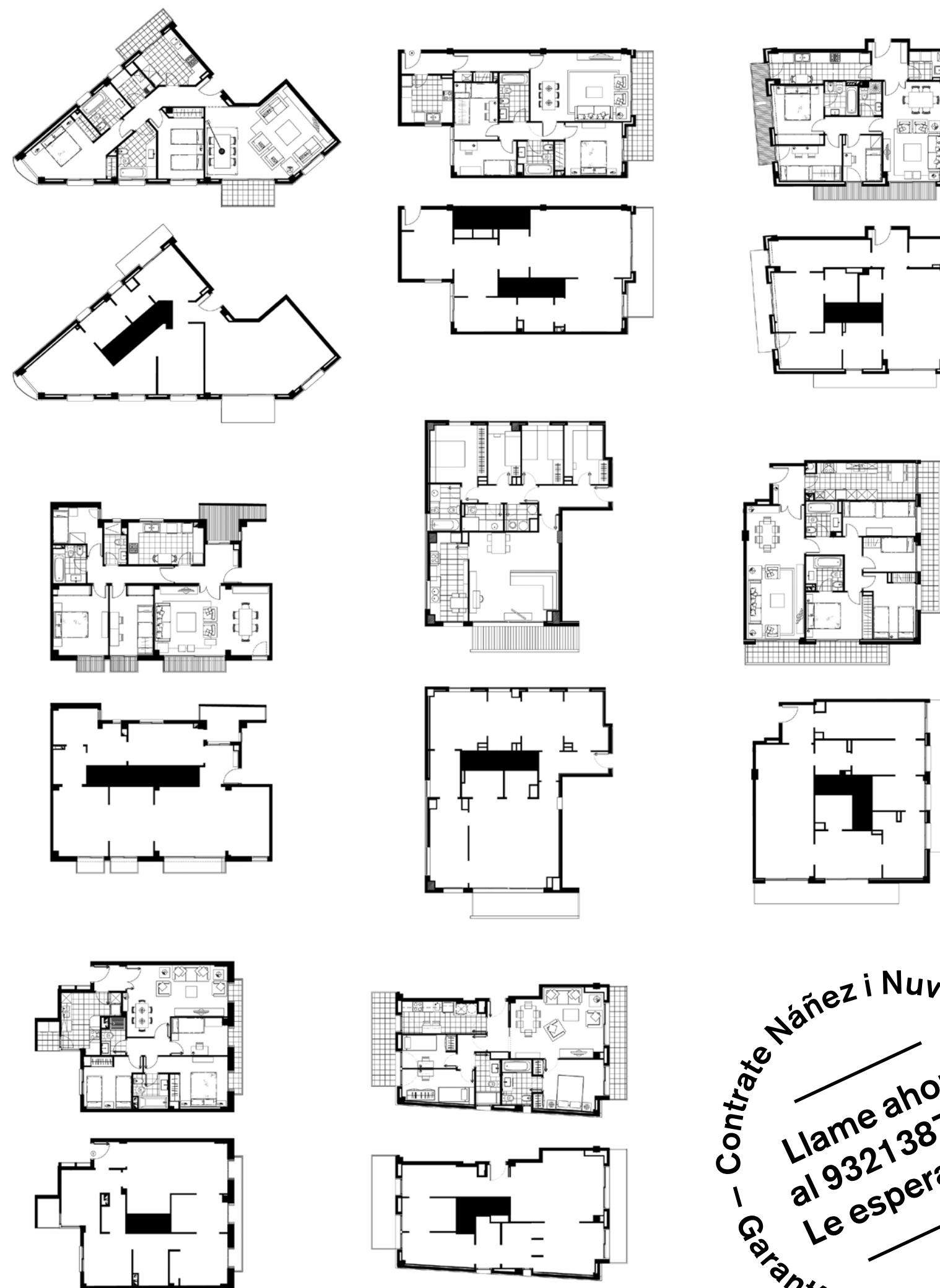
Para ello le proponemos la creación de aberturas en los tabiques que conecten directamente las habitaciones entre sí con resultados sorprendentes y por precios muy módicos.

Haga suyo el lema “une maison un palais”. Convierta su casa en un palacio perdiendo metros cuadrados y recupere posibilidades ocultas tras años de pseudofuncionalismo. Consultas sin compromiso.

NÁÑEZ I NUVARRO

GURELL 203 • BARCELONA • 08063 • 932 138 770

Contrate Náñez i Nuvarro —
Llame ahora
al 932138770.
Le esperamos
— Garantía de confort y una vida mejor

L'Eixample disposa
d' $1,8\text{m}^2$ de verd per
habitant, lluny dels
 6m^2 /habitant de
mitjana de Barcelona
i dels 15m^2 /habitant
que estableixen els
estàndards europeus.

484.000m² de verd urbà

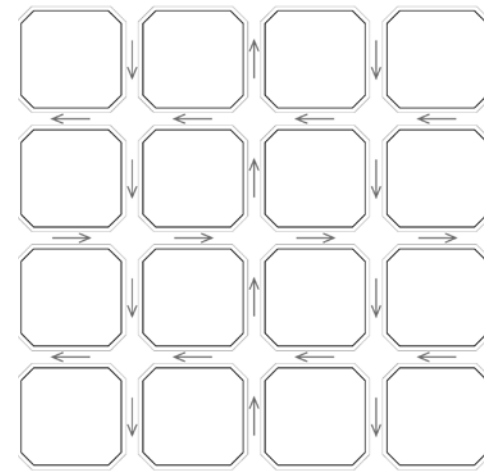
Aconseguir espai
verd a partir de la
recuperació dels
interiors d'illa
requereix una gestió
complexa.

De quina manera fàcil
i immediata podem
guanyar verd urbà?

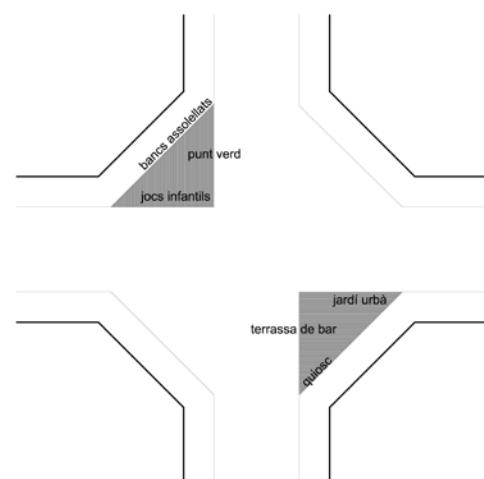
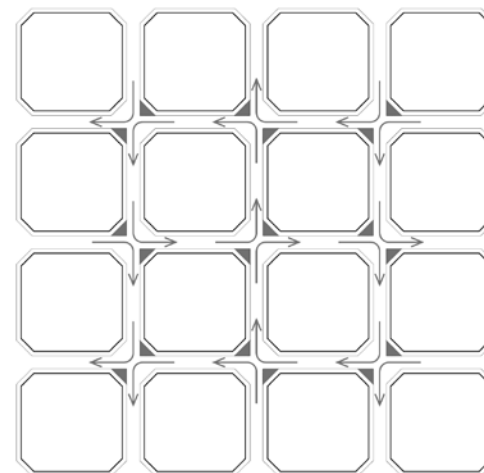
**DESPAVIMENTANT
ELS XAMFRANS!!!**

600.000m² de verd urbà
+24% de verd urbà

Estat actual

Proposta

L'excés de pavimentació en les zones urbanes és la principal causa de l'efecte anomenat UHI (*urban heat island*), és a dir, illa de calor urbà. Aquest fenomen consisteix en l'augment significatiu de les temperatures d'una àrea urbana en comparació amb l'entorn rural proper.

La terra i la vegetació de les superfícies naturals capten la humitat. La radiació solar que incideix en aquestes superfícies es utilitzada, en part, per evaporar aquesta humitat, de manera que l'escalfor que reben no s'acumula. Aquest concepte s'anomena evapotranspiració. Per contra, els paviments de materials impermeables, com el formigó i l'asfalt, no retenen la humitat. La radiació que reben durant el dia s'acumula assolint altes temperatures i s'allibera durant la nit en forma de calor. Els colors foscos dels paviments augmenten la captació d'energia solar.

D'altra banda, les grans superfícies pavimentades no absorbeixen l'aigua de la pluja. Aquesta aigua, escalfada, es desplaçada sobre el paviment en forma d'escorrentia urbana, dissolent i arrossegant la contaminació fins als col·lectors, que veuen augmentat el seu cabal natural. Aquest fet pot provocar inundacions localitzades i la necessitat de tractar aigües de pluja que, avançant pels sistemes de drenatge tradicionals, han acabat contaminades.

Com a contrapunt, la vegetació urbana, entre d'altres aportacions positives de caire psicosocial, afavoreix el drenatge del sòl, suavitza les temperatures gràcies a l'evapotranspiració i redueix el diòxid de carboni mitjançant la fotosíntesi. L'arbrat en zones urbanes genera ombra sobre els paviments, evitant-ne el sobreescalfament.

En aquesta línia treballa l'associació *Depave*, des de la ciutat de Portland. A través de la seva web (www.depave.org), que es presenta amb frases com *Free your soil*, o *Asphalt, be gone*, o amb eslògans tant sonors com *From parking lots to paradise*, ofereixen informació i assistència tècnica a aquells ciutadans que es decideixen a despavimentar zones asfaltades que han quedat en desús.

Quan aconsegueixen convertir les peticions particulars en un projecte viable, una guerrilla de voluntaris porta a terme la lluita contra l'asfalt, arrancant el paviment amb mitjans mecànics, amb la conseqüent gestió del residu generats. La superfície alliberada s'enjardinarà, o bé es convertirà en un hort urbà. Abans, però, s'haurà de tenir clara la gestió i el manteniment de les zones verdes que resultaran de l'acció.

Us convidem a fer-nos arribar les vostres propostes, via facebook (www.facebook.com/UDEUarquitectura) o twitter (@udeuarquitectes) per tal d'obtenir una relació de possibles superfícies en les que el paviment existent sigui prescindible. Podeu proposar intervencions a petita escala, com és l'opció d'ampliar escocells o de fer-los correguts, o bé introduir paviments elàstics o articulats (de llambordes, amb juntes obertes, disposades directament sobre el terreny sense utilitzar bases rígides).

Nosaltres proposem estudiar el Passeig de Sant Joan, per tal de substituir les superfícies asfaltades per sauló, continuant amb el caràcter del Parc de la Ciutadella.

Historias del Antropoceno.

En 20 años, el antiguo Reino de España pavimentó hasta 3 campos de fútbol a la hora, hormigonando y asfaltando 350.000 hectáreas de bosques y cultivos en la costa y ciudades de todo el país.

Millones de viviendas vacías y de metros cuadrados de parcelas y patatales, y sus infraestructuras y equipamientos asociados, generaron

una deuda tan grande, que, al ser socializada, dinamitó el estado del bienestar.

Hartos de la situación, finalmente los ciudadanos se organizaron y propiciaron las medidas de redención y restitución:

1—Juzgaron a los responsables políticos y materiales de la corrupción y especulación urbanística, imponiendo trabajos

La Burbuja Ibérica.

sociales de despa-
vimentación o todos
los condenados.

2—Se iniciaron de-
moliciones masivas
de viviendas, par-
celas e infraestruc-
turas insostenibles,
ineficientes o inne-
cesarias, reciclando
materiales y el suelo
que ocupaban.

3—Se aprobaron
impuestos, tasas y
multas retroactivas
sobre los beneficios
de constructoras,

promotores y ban-
cos, y sobre ventas
de activos tóxicos
del banco malo.

**La festa s'ha acabat.
La febre constructora
ens ha deixat un terri-
tori ple d'urbanitzaci-
ons i infraestructures
disseminades
a mig fer.
Promeses
de nou ric.
Somnis de
grandesa.
Deixalles
d'un passat opulent i
insostenible. Cal actuar
sense oblidar.**

Entre finals dels 90 i principis del 2000 hem assistit a una explotació del territori sense precedents. Un expoli dels recursos que teníem i dels que no teníem que ens ha portat a una fràgil situació socioeconòmica. Un saqueig del nostre futur que deixarà tocadetes unes quantes generacions. Operacions immobiliàries especulatives, sovint il·legals, impensables sense la connivència institucional, però també tolerat i implícitament recolzat per una societat democràticament dèbil. La cultura de l'espavilat ha esdevingut el model a seguir.

Cada societat té el paisatge que li correspon. La falta de valors ha permès aquesta situació sense control. I la venerada qualitat en l'arquitectura que s'ha desenvolupat durant aquest anys quedarà eclipsada per aquest llegat en el territori durant les pròximes generacions.

La festa s'ha acabat. I aquesta situació cal corregir-la a tots nivells, físic i mental. Proposem actuar en una dels centenars d'urbanitzacions fantasma que han devastat cobdiciosament el nostre territori. Una intervenció que pretén visibilitzar aquesta degradació, manifestar-la i tenir-ne consciència.

Dos objectius:

1 – Contenir el "saqueig" en el futur. No deixar la porta oberta a que es repregui l'especulació quan les circumstàncies hi tornin a ser favorables. Despavimentar. Reintegrar al paisatge les àrees devastades, les topografies modificades, les superfícies impermeabilitzades. Renaturalitzar.

2 – Deixar un rastre. Memorial del miratge de riquesa que ens ha portat a la situació actual. Cal evitar l'oblit. Per contenir l'especulació cal ser conscient. Una intervenció a mode de "Land art" permetrà aquesta memòria crítica, en el futur seran elements d'interpretació i dissuasió del desastre pel que hem passat.

2000

2010

2020

Adelina	Casanova,	Igor	Urdampilleta,	Les opinions i els cri- teris abocats pels au- tors són responsa- bilitat exclusiva dels mateixos. Qualsevol part d'aquesta publica- ció pot reproduir-se a condició de citar la font. Las opiniones y los cri- terios vertidos por los autores son respon- sabilidad exclusiva de los mismos. Cual- quier parte de esta publicación puede reproducirse a condi- ción de citar la fuente.	Edició:
Adrià	Guardiet,	Irene	Marzo,		aproximacions
Aitor	Fuentes,	Joan	Arnau,		aproximacions.com
Albert	Carcereny,	Joan	Vitòria,		
Albert	Rubio,	Jonathan	Arnabat,		Lloc d'edició:
Alfredo	Lérida,	Jordi	Ayala-Bril,		Barcelona
Amaya	Martínez,	Josep	Ricart,		
Anna	Bach,	Oriol	Cusidó,		Disseny gràfic:
Anna	Puigjaner,	Sergi	Ventosa,		cordova – canillas
Anna	Vergés,	Maria	Charneco,		
Carme	Muñoz,	Martí	Canillas,		Impressió:
Conchita	Martínez,	M.Carmen	Artero,		Indugraf Offset s.a.
David	Lorente,	Pere	Buil,		
Diego	Córdoba,	Roger	Tudó,		Dipòsit Legal:
Eugeni	Bach,	Toni	Riba		T-0136-13
Guillen	Augé,	i			ISSN: 2014-9220
Guillermo	López,	Xavier	Ros.		© aproximacions 2012

pròxim

trans

núm.3